

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ДЕРЖАВНИХ ТА ПРИВАТНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Кравчук Т.М., Сорока О.С.

Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

Вступ. Сьогодні спостерігається стійка тенденція до зниження рівня здоров'я і фізичної підготовленості учнівської молоді. Постійне збільшення обсягу навчального матеріалу, який

© Кравчук Т.М., Сорока О.С.

має засвоїти сучасний школяр майже не лишає йому часу на достатню рухову активність та фізичне самовдосконалення. Особливо гостро ця проблема постає перед учнями старших класів, які поряд з перевантаженням шкільними предметами мають готуватися до ЗНО. Саме тому до вирішення проблеми фізичного виховання школярів більшою мірою має залучатися навчальний заклад.

Як свідчить аналіз науково-методичної літератури, окремим аспектам організації фізичного виховання учнів старших класів різних загальноосвітніх закладів присвячені дослідження І.В. Городинської (2004), Н.В. Ковальнової (2013), Б.М. Мицкана, І.В. Поташнюк (2011), С.О. Моїсєєва (2009) та інших. Автори вивчають стан фізичної підготовленості та рівень здоров'я старшокласників, звертають увагу на необхідність їх широкого залучення до різних форм позакласної роботи з фізичного виховання. Проте особливості фізичної підготовленості учнів старших класів державних та приватних освітніх закладів досліджені ще недостатньо, що й зумовило вибір теми дослідження.

Мета дослідження: дослідити рівень фізичної підготовленості учнів старших класів державних та приватних загальноосвітніх закладів.

Завдання дослідження: Вивчити стан та особливості організації фізичного виховання учнів старших класів державного та приватного загальноосвітнього закладу. Порівняти рівень фізичної підготовленості учнів 10-х класів, що навчаються в державному та приватному загальноосвітньому закладі. Виявити позитивні та негативні сторони систем підготовки учнів старших класів у державних та приватних загальноосвітніх закладах.

Методи дослідження: вивчення та аналіз педагогічної і науково-методичної літератури; бесіди з фахівцями; педагогічні спостереження; педагогічне тестування; методи математичної статистики.

Результати дослідження. Дослідження проводилося на базі двох загальноосвітніх закладів м. Харкова різної форми власності, зокрема гімназії №172 державної форми власності та НВК «Бойко» приватної форми власності. Аналіз структури, змісту та методики організації процесу фізичного виховання школярів досліджуваних загальноосвітніх закладів показав, що вони мають багато спільного, але є і відмінності (див. табл. 1.).

З метою порівняння ефективності фізичного виховання старшокласників у гімназії та авторській школі нами було проведено до-

слідження рівня фізичної підготовленості учнів 10-х класів обох закладів. У дослідженні взяли участь 30 старшокласників — по 15 хлопців з кожного загальноосвітнього закладу. Фізична підготовленість учнів оцінювалася за результатами виконання контрольних тестів та функціональних проб.

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика фізичного виховання учнів старших класів у державному та приватному закладах освіти.

Компоненти	Гімназія №172	НВК «Бойко»
Навчальна програма	Модульна (Т.Ю. Круцевич із співавторами)	Авторська, модульна
Кількість годин на тиждень	2 години (2 уроки по 1 годині на тиждень)	4 години (2 уроки по 2 години на тиждень)
Кількість годин на рік	64 години	128 годин
Позакласна робота з фізичної культури	Шкільні змагання з ігрових видів спорту. Секції з баскетболу (3 рази на тиждень), плавання (2 рази на тиждень), східних единоборств (3 рази на тиждень).	Шкільні змагання з ігрових видів спорту. Зайняття з пейнтболу, страйкболу та загальної фізичної підготовки. Секції з футболу (щодня), тенісу (2 рази на тиждень), східних единоборств (щодня)
Позашкільна робота з фізичної культури	Секційні зайняття у районному ДЮСШ.	Секційні зайняття у спортивному комплексі «Тетра», та танцювальному колективі «Тодес».

Вивчення особливостей фізичної підготовленості учнів старших класів державних та приватних навчальних закладів виявило, що учні школи «Бойко» показали кращі результати за тести стрибок у довжину, нахил вперед, згинання розгинання рук в упорі в положенні лежачи та проби Штанге і Генчі. Проте статистично вірогідною виявилася різниця лише між показниками згинання розгинання рук в упорі ($p < 0,05$) та проби Генчі ($p < 0,05$).

Учні гімназії №172 показали кращі результати за тести згинання розгинання рук у висі та пробу Серкіна. Але статистична обробка результатів показала, що ця різниця не вірогідна ($p > 0,05$). На нашу

думку, гірші результати учнів НВК «Бойко» за пробу Серкіна, можуть свідчити про нижчий рівень їхнього здоров'я у порівнянні з учнями державного закладу. Це може бути зумовлене більшим обсягом навчального навантаження, яке отримують учні приватного закладу (див. табл. 2).

Таблиця 2.

**Показники фізичної підготовленості учнів старших класів
гімназії №172 (n=15) та школи «Бойко» (n=15)**

Показники	Школа № 172 ($X \pm mx$)	Школа «Бойко» ($Y \pm my$)	Ступінь вірогідності (tr)	P
Стрибок у довжину	187,7 $\pm$ 4,31	198,3 $\pm$ 6,7	tr=1,3< tr	p>0,05
Нахил вперед	-1,2 $\pm$ 0,85	-0,1 $\pm$ 0,92	tr= 0,9< tr	p>0,05
Згинання розгинання рук в упорі лежачи	23,5 $\pm$ 2,77	31,9 $\pm$ 2,70	tr = 2,2 > tr	p<0,05
Згинання розгинання рук у висі	7,4 $\pm$ 1,16	6,3 $\pm$ 0,92	tr= 0,7< tr	p>0,05
Біг 100 м.	14,9 $\pm$ 0,42	15,1 $\pm$ 0,61	tr= 0,2< tr	p>0,05
Проба Штанге, с.	48,9 $\pm$ 2,93	50,6 $\pm$ 3,16	tr= 0,4< tr	p>0,05
Проба Генчі, с.	33,1 $\pm$ 2,77	42,1 $\pm$ 3,08	tr = 2,2 > tr	p<0,05
Проба Серкіна 1	48,1 $\pm$ 3,7	41,3 $\pm$ 3,31	tr= 1,4< tr	p>0,05
Проба Серкіна 2	23,9 $\pm$ 1,85	21,4 $\pm$ 2,23	tr= 0,9< tr	p>0,05
Проба Серкіна 3	45,2 $\pm$ 3,54	40,0 $\pm$ 3,62	tr= 1,0< tr	p>0,05

Висновки:

Фізичне виховання старшокласників досліджуваної приватної школи відрізняється збільшеною кількістю урочних годин з фізичної культури, та більшою різноманітністю видів спорту (варіативних модулів), що вивчаються.

Учні приватного закладу на відміну від учнів державного мають кращі результати за тести стрибок у довжину, нахил вперед, згинання розгинання рук в упорі в положенні лежачи та проби Штанге і Генчі. Учні державного закладу показали кращі результати за тести згинання розгинання рук у висі та пробу Серкіна.

Більш низький рівень здоров'я учнів приватної школи може свідчити про перевантаження старшокласників навчальною діяльністю.